

ALEKSANDRI SÕNUMID

September 2005

nr 9 (35)

Kalli ja elavakstegeva Risti ülendamine

Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel.

Kristus on ülestõusnud.

Jeesus ütleb: *Anna andeks, et Sa saaksid andeks Jumalalt.* Ülioluline eluks on andeks anda sellele, kes Sulle asjata valu teeb, sest küllap on Sul midagi sellist, mis Jumalale ei meeldi, mis inimesena olemisega ühte ei sobi. Jumal õpetab ja juhatab Sind inimeste läbi, lubades Sulle nii head kui ka halba sündida. Jumala poole pealt vaadatuna sünnib Sinuga seega ainult head, nii et tegelikult ei võiks Sul juhtuda olukorda, kui peaksid andeks andma, sest kõik, mis juhtub Sulle, on hea.

Kuid Sul on *oma* mõõdupuud asjadele, mis on hea ja mis halb. Sul on *oma* piir solvumisele, tigidaks muutumisele. Jumal teab neid piire väga hästi ja tekitab iga päev piiririkumisi, et Sa ennast tundma õpiksid. See on väga lihtne. Millisena näed oma ligimest, teist inimest, selline oled Sa ise. Siit ka see Jeesuse palve inimesele: *Armasta oma ligimest, sest te olete ühesugused.* Teine inimene on Sulle peegliks nägemaks ennast, sest kuidas Sa muidu end tundma õpiksid. Oled tähele pannud, et kõik vaimsed õpetused nõuavad iseenda tundmist. Ole lahke ja õpi. Nii lihtne see ongi. Jeesus lisab muidugi selle, et Sa näed ennast kõverpeeglist - Sa näed pindu oma ligimese silmas,

aga Su oma silmas on hoopis palk. Sa oled palju hullem hullemast, kui see inimene, keda näed halvana.

Inimesed on Jumala saadikud Sinu juurde, või nagu Jeesus õpetab, et Tema ise on igas inimeses, keda Sa kohtad oma elus, Sinu jaoks nii halvas kui ka heas. Anna siis andeks inimesele, sest kõik sünnib Sulle Jumalalt, kes on Armastaja, Inimesearmastaja, mitte enese-, vaid inimesearmastaja.

Kõigepüham Jumalasünnitaja, päästa meid.

Teie preester Orenti

Jumalaema, Moskva XV saj

ISADE TARKUS:

PÜHA JOHANNES DAMASKUSEST

Ortodoksse usu täpne esitus. III osa, IV-V ptk.

(Algus Aleksandri Sõnumid nr 3(29) ja 5(31) 2005)

IV (XLVIII) peatükk. Vastastikuse mõjutamise viisist.

Oleme mitmeid kordi öelnud, et olemus ja isik on eri asjad ja et olemus tähendab seda, mis sisaldab samataolistele isikutele ühist. Isik väljendab üksikisikut nagu Isa, Poega, Püha Vaimu, Peetrust, Paulust. Olgu siis tähele pandud, et nimetused jumalus ja inimsus väljendavad olemusi ehk loomuseid. Kuid sõnu Jumal ja inimene kasutatakse ka loomuste puhul, nagu siis, kui ütleme, et Jumal on mõistetamatu olemus ja et Jumal on üks. Kuid neid kasutatakse ka isikute puhul, nii et osa saab terviku nime, näiteks siis, kui Piibel ütleb: *Sellepärast on Jumal, sinu Jumal, sind võidnud* (Ps 45:8) - vaata, siin mõeldakse Isa ja Poega. Aga kui Piibel ütleb: *Uusimaal oli mees* (Ii 1:1) - mõeldakse üksnes Iiobit.

Kuna me tunneme meie Issanda Jeesuse Kristuse kahte loomust, kuid ühte mõlemast loomusest koosnevat isikut, siis mõeldes loomuseid, räägime jumalusest ja inimsusest. Kuid mõeldes loomuste ühist isikut, kutsume neid vahel ühiselt Kristuseks, Jumalaks ja inimeseks ning samas lihakssaanud Jumalaks, vahel (ühe osa järgi) vaid Jumalaks ja Jumala Pojaks ja vaid inimeseks ja inimese Pojaks. Vahel

jälle räägime vaid kõrgustest tulnust, vahel vaid alumistest paikadest tulnust. Kuid Ta on alati üks ja seesama, ühelt poolt ilma alguseta Isast igavesti olev, teiselt poolt hiljem inimesearmastuse pärast tulnud.

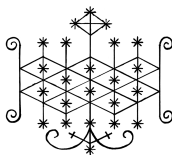
Kui me räägime jumalusest, ei mõtle me inimsuse omadusi. Sest jumalust me ei ütle olevat kannatav või loodu. Me ei anna ka lihale ja inimsusele jumaluse omadusi, sest me ei ütle liha ehk inimsust olevat loomatu. Ja mis puutub isikusse, siis seda me mainime vaid ühe osa järgi, kuigi see koosnebki mõlemast, ning kohandame sellele mõlemate loomuste omadusi. Nõnda räägitakse siis, et Kristus, kes on mõlemad, on nii Jumal kui ka inimene, loodu ja loomatu, kannatav ja kannatustest vaba. Kui aga räägitakse ühest osast, kutsutakse Teda Jumala Pojaks ja Jumalaks, kuid Temale kohandatakse sellega koos oleva loomuse ehk liha omadusi ning Teda kutsutakse kannatavaks Jumalaks ja ristilöödud au Issandaks - mitte kui Jumalana, vaid kui samal ajal inimesena. Ja kui Temast räägitakse kui inimesest, kutsutakse Teda inimese Pojaks ning Temale kohandatakse jumaliku loomuse omadusi ja ülivõrdeid, nagu enne aegu olnud lapsuke ja alguseta inimene - mitte nii, et Ta oleks enne aegu lapsukesena ja inimesena olev, vaid Jumalana, ning sai viimseil aegadel lapsukeseks. Selline on siis loomuste vastastikuse mõjutuse viis: mõlemad loomused loovutavad teisele omadusi isiku samasuse vahendusel ning nõnda, et sisalduvad teineteises. Selle järgi võime Kristusest öelda: See on meie Jumal, kes ilmus maa peale ning käis meie keskel (Brk 3:36,38); see inimene oli loomatu, kannatustest vaba ning kujutamatu.

V (XLIX) peatükk. Loomuste arvust.

Me tunnistame jumaluse puhul ühte loomust ja et Ta on tõesti kolm isikut. Me ütleme, et kõik, mis kuulub jumaluse loomusesse ja olemusse, on lihtne. Isikute erinevus on ainult kolmes omaduses ja me tunneme seda algpõhjuseta isaduses, põhjustatud pojaduses ja põhjustatud lähtumises. Me teame, et nad ei erine ega eraldu üksteisest, vaid on ühinenud ja sisalduvad segunemata üksteises. Nad on segunemata ühinenud, sest neid on kolm, kuigi nad ongi ühinenud, ja jagunevad jagunemata. Igaüks on olemas iseenesest ehk on täielik isik ning igaühel on oma omapära ehk erinev olemisviis; siiski on nad sellest hoolimata olemuselt ja loomuselt üks, ei erine teineteisest ega eraldu Isa isikust, vaid on üks Jumal ja üheks Jumalaks neid ka kutsutakse. Vastavalt Jumala Sõna - Tema, kes on üks Kolmainsusest -, meie Issanda Jeesuse Kristuse suhtes ja Tema jumaliku ja äraütlematu, kõike mõistmist ja arusaamist ületava armumajapidamise suhtes tunnustame kahte loomust, jumalikku ja inimlikku, mis on saanud teineteiseks ja ühinenud isikuliselt, kuid ühte, loomuste moodustatud ühist isikut. Me ütleme siis, et mõlemad loomused säilivad ka pärast ühinemist ühes ühinenud isikus ehk ühes Kristuses ja nad on tõesti olemas nagu nende loomulikud omadusedki. Nad on segunemata ühinenud, kuid erinevad teineteisest jagamata ning loendatakse erinevatena. Püha Kolmainsuse kolm isikut on segunemata ühinenud ning jagatakse ja loendatakse jagamata, arv ei põhjusta nendes ka jagunemist, erinevust või üksteisest

võõrdumist või jagamist, sest me teame, et Isa, Poeg ja Püha Vaim on üks Jumal. Just samamoodi on ka Kristuse loomused ühinenud segunemata, kuigi nad on ühinenud. Ja kuigi nad sisalduvadki teineteises, ei pöördu ega muutu nad teineteiseks, sest kumbki säilitab oma loomuliku omaduse muutumatuna. Seepärast loomuste hulk jagamist ei eelda, kuigi see ongi loendatav. Sest Kristus on üks, täielik nii jumaluses kui inimsuses. Loomuste hulk ei ole jagamise või ühendamise algpõhjus, vaid see väljendab loendatute hulka, olgu nad siis ühinenud või jagunenud: ühinenud, kui näiteks öeldakse, et selles müüris on viiskümmend kivi, ja jagunenud, kui selles paigas on viiskümmend kivi. Ühinenuist räägitakse ka öeldes, et söetükis on kaks loomust, nimelt tule ja puu; jagunenuist, kui öeldakse, et tule loomus on teine kui puu loomus. See, mis neid ühendab ja eristab, on midagi muud kui hulk. Nii nagu siis on võimatu kutsuda üheks jumaluse kolme isikut, kuigi nad ongi üksteisega ühinenud, et mitte põhjustada isikute erinevuse segunemist ja kadumist, samamoodi ei saa kutsuda üheks Kristuse isikus ühtinud kahte loomust, et mitte põhjustada nendevahelise erinevuse kadumist, segunemist ja olematust.

[Tõlgitud: Püha Johannes Damaskusest 1989. *Ortodoksisen uskon tarkka esitys. III osa, IV-V ptk.* Suomentanut Johannes Seppälä. Joensuu: PunaMusta.]

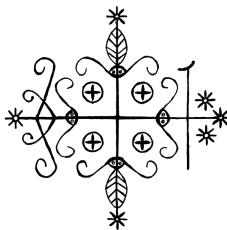

AUGUSTIKUU KROONIKA 2005

- Juuli lõpus lindistas *Püha Risti koor* laule oma esimese plaadi tarvis. Et juba nii vara asuti laule plaadile laulma, selles oli osa süüd kindlasti koorijuhil Eunikel, kes valmistus 4. augustil minema palverännakule *Püha Ristija Johannese kloostrisse* Inglismaal, kus on käinud ja olnud mitmed meie koguduse noored, kes polegi enam eriti noored, eesotsas meie kalli preestri Orentiga.
- 22. augustil asus meie preester poole kohaga tööle Tartu Vanglasse kaplanina, sest õigeusklikke on seal üksjagu. Aidaku meie Jumal teda selles ja kõiges ülejäänus jätkuvalt. Aamen.
- 27. augustil, laupäeval, ja 29. augustil, esmaspäeval, toimus pisike koristustöö kiriku juures: isa Orenti ja kogudusevanem Ireneus niitsid maha kiriku ümber kõrgunud rohu, samas kui viimaseid päevi lapseootel Tabiita puhastas ühes Matronaga alumist kirikut.
- 26. - 28. augustini väisas Tartut metropoliit Stefanos, kes ööbis meie koguduse endises kogudusemajas, nüüdses kirikumajas, ja teenis pühapäeval Liturgiat Tartu Jumalaema Uinumise kirikus, mis oli ühtlasi selle koguduse templipüha-

päev. Pärast teenistust toimunud *trapesale* jõudis ka isa Orenti ühes paari koguduseliikmega.

- 30. augustil, teisipäeval, oli meie koguduses tähtis päev - templipüha. Eelmisel õhtul teeniti iseäranis pidulik ja pikk (peaaegu neli tundi) koguõine jumalateenistus. Tänu Jumalale, templipühale tuli ka meie lugeja Rafael, kes elab nüüd Häädemeestel, ja koguõine teenistus läks üsna ladusalt. Teisipäeva hommikul alustati kell 9.00 veepühitsusega, ja kell 10.00 algas Liturgia. Sel kaunil päeval olid lisaks isa Orentile kaasa teenimas-kogudust õnnitlemas Tartumaa praost isa Johannes ja Värska koguduse preester Afrat. Pärast Liturgiat ootas kõiki kirikulisi pidusöök meie alumises kirikus - erilise kiituse osaliseks said Maria küpsetatud oliivisaiad ja memm Olga toodud suur-suur imemaitsev vahukooretort.
- Templipüha-päeval, s.o 30. augustil, sündis meie koguduseliikmetel Ireneusil ja Tabiital poeg Ott Erasmus. Palju aastaid koguduse poolt!

TEATED

- Uue kooliaasta algusega ühineb ka meie koguduse pühapäevakool: esimene pühapäevakoolitund sellel õppeaastal toimub 11. septembril pärast Liturgia lõppemist, s.o umbes *kell 12.00*. Pühapäevakoolitunnid toimuvad igal pühapäeval, ja üks tund kestab orienteeruvalt 30 minutit. Kuna meie koguduse pühapäevakooliõpetaja Eunike on praegu Inglismaal Ristija Johannese kloostriis, siis korraldab pühapäevakooli esialgu Matrona. Pühapäevakooli on teretulnud kõik lapsed!
- Nagu ikka, kolib kogudus ilmade külmenedes jumalateenistusi pidama ülemisest kirikust alumisse kirikusse. Seoses sellega vajavad alumise kiriku aknad ja põrandad puhtakspesemist - kui kellelgi on võimalik kas nädala sees või nädalavahetusel mõni aken või põrand puhtaks pesta, andku isa Orentile märku, kes korraldab alumisse kirikusse sissesaaamise. Issand õnnistagu abistajat.
- Meie kogudus salvestas selle aasta veebruaris kolmanda plaaditäie õigeusu liturgilisi laule. Nii seda kui kahte eelmist plaati saab tellida kas koguduse preester Orenti või kogudusevanem Ireneusi käest, või koguduse telefonil 5202 317. Ühe plaadi hind on 150 eesti krooni.

PALJU AASTAID!

Nimepäevalapsed:

- 4.9 Mooses Eiki Rosenthal
- 05.09 Elli Vomm
- 05.09 Peetrus Peeter Piik
- 05.09 Peeter Tenjes
- 05.09 Eliisabet Liisa-Helena Sepping
- 05.09 Elisabeth Natali Demir
- 05.09 Elisabet Ly Rohtmaa
- 06.09 Michael Zeisik
- 08.09 Maria Anneli Väljaru
- 08.09 Maria Maare-Marika Heinsoo
- 09.09 Anna Annabel Runnel
- 09.09 Hanna Sigrid Rand
- 09.09 Anna Iivika Sökk
- 15.09 Stefan Sten Vahi
- 15.09 Stefani Triin Paane
- 17.09 Agape Angela Kusma
- 17.09 Elpis Elve Vaga
- 17.09 Agape Edina Csüllög
- 20.09 Martinus Karl-Martin Sepping

Sünnipäevalapsed:

- 02.09 Anna Merit Lage
- 03.09 Tamara Mirošnitšenko
- 03.09 Silvi Tenjes
- 06.09 Artemi Zvarõtš
- 12.09 Leonilla Leelo Punak
- 24.09 Peetrus Peeter Piik
- 26.09 Natalia Krista Karu
- 28.09 Marina Jaana Looman
- 29.09 Sofronia Eve Valper
- 30.09 Aleksander Rosenthal

SEPTEMBRIKUU JUMALATEENISTUSED
EAÕK Tartu pühade Aleksandrite kirikus

<p>3.09, <i>laupäev</i></p>	<p><u>17.00</u> Koguõine jumalateenistus</p>	<p>P. diakoniss Fiibe Korintose lähedalt (1.s). Preestermärter Nikomeedia piiskop Antimos (302). P Serbia patriarh Joannik II (1354). Õnnis usumeeletu Joann Rostovist (1580)</p>
<p>4.09, <i>pühapäev</i> 2. lauluviis</p>	<p><u>10.00</u> LITURGIA</p>	<p>11. NELIPÜHIJÄRGNE PÜHAPÄEV (Mt 11). Vaga prohvet ja Jumalängija Mooses (1531 eKr). Preestermärter Antiokia piiskop Babülas (251). Märter Babülas Nikomeediast, ja ühes temaga 84 last. Vaga Belgorodi piiskop Josafi säilmete avamine (1911). Preestermärter Gorazd, Tšehhi, Moraavia ja Sileesia piiskop (1942). Jumalaema ikoon <i>Põlev pöösas</i> (1680)</p>
<p>7.09, <i>kolmapäev</i> <i>paastupäev</i></p>	<p><u>10.00</u> LITURGIA <u>17.00</u> Koguõine jumalateenistus</p>	<p>Jumalaema sündimise püha eelpüha. Sitsiilia märter Soosonus (u 304). Apostlid Ewoodias ja Onesiforos 70 apostli hulgast (1.s). Vaga Pihkva Serapion (1480). Vaga</p>

		Makari Optinast (1860)
8.09, <i>neljapäev</i>	<u>10.00</u> LITURGIA	MEIE KÕIGEPÜHAMA JA IKKANEITSI MARIA SÜNDIMISE PÜHA
9.09, <i>reede</i> <i>paastupäev</i>	<u>10.00</u> LITURGIA	Jumalaema sündimise päha järelpäha. Pühad ja õiglased Issanda esivanemad Joakim ja Anna. Märter Severianos (320). Vaga Volotski imeteotegija vanake Josif (1515). Vaga Tšernigovi peapiiskop Feodosi säilmete avamine (1896)
10.09, <i>laupäev,</i>	<u>17.00</u> Koguõine jumalateenistus	Laupäev enne ristiülendamise päha. Jumalaema sündimise päha järelpäha. Märtrid Menodora, Metrodora ja Nümfodora Nikomeediast (305-311). Apostlid Apellios, Lukios ja Klemens 70 apostli hulgast (1.s). Õilis Kuninganna Pulheria (453). Vaga Ulsteri vanake Finian (579).
11.09, <i>pühapäev</i> 3. lauluviis	<u>10.00</u> LITURGIA	12. NELIPÜHIJÄRGNE PÜHAPÄEV. Pühapäev enne ristiülendamise päha. Jumalaema sündimise päha järelpäha. Vaga Aleksandria Teodora (474-491). Vaga Eufrosinos Kokk Aleksandriast (9.s) Vagade Valamo imeteotegijate

		Sergi ja Germani säilmete teisaldamine
13.09, <i>teisipäev</i>	<u>17.00</u> Koguõine jumalateenistus	Ristiülendamise püha eelpüha. Jeruusalemma Ülestõusmise kiriku uuenemise (pühitsemise) austamine (335). Kentauria preestermärter Kornelius (1.s). Gruusia kuninganna suurmärter Ketevania (1624)
14.09, <i>kolmapäev</i> <i>paastupäev</i>	<u>10.00</u> LITURGIA	AULISE JA ELUANDJA RISTI ÜLENDAMISE PÜHA. Johannes Kuldsuu (407)
17.09, <i>laupäev</i>	<u>17.00</u> Koguõine jumalateenistus	Ristiülendamise püha järelpäha. Märter Sofia ühes kolme tütreaga Vera (Pistis), Nadežda (Elpis) ja Ljubov (Agape) Roomast (u 137).
18.09, <i>pühapäev,</i> 4. lauluviis	<u>10.00</u> LITURGIA	13. NELIPÜHIJÄRGNE PÜHAPÄEV. Pühapäev pärast ristiülendamise püha. Ristiülendamise püha järelpäha. Vaga Optina Ilarion (1873). Früügia märter Adriana (2.s). Märtris Sofia ja Irina (3.s)
23.09, <i>reede</i> <i>paastupäev</i>	<u>10.00</u> LITURGIA	Püha prohveti, Eelkäija ja Ristija Johannese eostamise püha. Aleksandria neitsimärter Iraia (308).
24.09,	<u>10.00</u> LITURGIA	Preestermärter Karp

<i>laupäev</i>	<u>17.00</u> Koguõine jumalateenistus	(Elb). Vaga Aatose mäe Siluan (1938). Püha esimärter ja apostlisarnane Tekla (1.s). Vaga Pihkva imeteotegija erak Nikander (1581). Alaska uusmärtrid preestermärtrid Juvenali ja Petr ja Aleuut (18.s)
25.09, <i>pühapäev</i> 5. lauluviis	<u>10.00</u> LITURGIA	14. NELIPÜHIJÄRGNE PÜHAPÄEV (Lk 1). Vaga Radonezi vanake ja imeteotegija Sergi (1392). Vaga Aleksandria Eufrosinia (5.s).
26.09, <i>esmaspäev</i> v	<u>10.00</u> LITURGIA	Vaga apostel ja evangelist Johannes Teoloog (2.s). Vaga Perekomski vanake Efraim, Novgorodi imeteotegija (1492)
30.09, <i>reede</i> <i>paastupäev</i>	<u>17.00</u> Koguõine jumalateenistus	Armeenia piiskop preestermärter Gregori (u 335). Vaga Honorius, Canteburry peapiiskop (653). Kiievi esimene meropoliit vaga Mihhail (992). Preestermärter Prokopi (1918).

- Koguduse vaimulik: PREESTER ORENTI
- Pihisalasust toimetatakse Liturgia sees, ja preestriga kokkulepitud ajal
- Muid salasusi toimetatakse preestriga kokkulepitud ajal

SISUKORD:

Isa Orenti läkitus.....2-3

Isade tarkus: <i>Püha Damaskuse Johannes</i>	4-7
Augustikuu kroonika.....	8-9
Teated.....	10
Palju aastaid.....	11
Septembrikuu jumalateenistused.....	12-15

Aleksandri Sõnumeid saab tellida paber- või veebikujul

Tellimishind aastaks on 150 eesti krooni. Oma tellimissoovist teata toimetusele. EAÕK Tartu pühade Aleksandrite koguduse arveldusarve Hansapangas on **22 101 141 8473** (selgitus: *Aleksandri Sõnumid*).

EAÕK Tartu pühade Aleksandrite kogudus

Koguduse vaimulik: MUNKPREESTER ORENTI,

tel: 5280 848, e-post: orenti@hot.ee

Kogudusevanem: Ireneus Jakoby, 5563 6444, emmaus@hot.ee

Koguduse postiaadress: PK 99 Vanemuise 1, 51003 TARTU, EST

Kiriku aadress: Sõbra 19a, 50107 TARTU

Koguduse telefon: 5202 317

Arveldusarve Hansapangas: 22 101 141 8473

ALEKSANDRI SÕNUMID

ISSN 1736-2822

E-posti aadress: sassi.kokutus@mail.ee, tel: 5202 317

Postiaadress: PK 99 Vanemuise 1, 51003 TARTU, EST